

DET
SOM
ANDRA
INTE
SER

AL BROOKES

AL BROOKES

Det som andra inte ser

Översättning: Sanna Hellberg

Vide
FÖRLAG

www.videforlag.se

ISBN 978-91-983470-2-9

Copyright © 2014 Al Brookes

Originalalets titel: *The Gift of Looking Closely*

Vide förlag 2016

Översättning och omslagsdesign: Sanna Hellberg

Omslagsfotograf: Joni Niemelä

1

Jag kan fortfarande känna hur jag försvinner.

Förr såg jag efter varje dag, inspekterade den bleka huden på insidan av handlederna och i armvecken, föreställde mig hur köttet blev genomskinligt och hur de blå ådrorna trädde fram. Nu, flera år senare, vet jag att försvinnande är mer subtilt än så, men jag kan ändå inte hejda det. Inte på egen hand.

Jag tror att det skulle räcka om en enda person verkligen kände mig. Om en enda person visste att jag tänker konstiga tankar. Att jag ser saker som jag inte borde se. Att mina känslor tar luften ur mig.

Jag vet att det är mycket begärt, särskilt nu när allt är så nära inpå och så komplicerat. Men vi börjar inte här. Vi tar det från början, med förklarande kommentarer på vägen.

Nu får du vara Claire, så ser jag på.

Det är här du bor:

Längs landsvägen, förbi de stora husen på vänster sida.

Förbi gröna hagar på höger sida.

I slutet av vägen, bredvid en kyrkogård utan kyrka.

Det är här du alltid har bott, i det fyrkantiga vita huset med grått skiffertak. Kyrkoherden bodde här förut – det satt en skylt bredvid dörren – men din mamma tog ner den när de flyttade in. Hon sa att det inte var hans hus längre; det var hennes.

För tvåhundra år sedan plockade byborna ner kyrkan bit för bit och byggde något annat av tegelstenarna och fönstren. Men trots att kyrkan är borta är det fortfarande helig mark. Folk ligger fortfarande begravda under gravstenarna.

När du var liten brukade du sitta här om somrarna i det höga gräset och luta ryggen mot James Frank Strong *du minns fortfarande känslan av den skrovliga stenen mot ryggen, hur det pirrade i skulderbladen* medan små ödlor rasslade fram över stenvuren. Varma dagar fyllde du fågelbadet i sten med en vattenkanna och orangelaven såg torr ut till och med när den var blöt.

Ibland satt du i skuggan av idegranen som hade vuxit intill kyrkan i hundra år och nu skuggade det gamla kyrkoformade stengolvets i tomrummet som blivit kvar. Du lärde dig inskriptionerna på gravstenarna utantill. Du kommer fortfarande ihåg de flesta.

Henry, son till George och Sarah Drake
25 februari 1848, 5 månader gammal
Låt barnen komma till mig

George Drake
Död 14 maj 1870, 54 år gammal

Sarah, änka till George Drake
Död 12 juli 1882, 70 år gammal

Det finns sjutton sådana här gravstenar – barnet begravdes först, sedan pappan, sedan mamman. Barnen väntade i jorden medan deras föräldrar levde vidare.

På vintern satt du på bänken som var formad som ett klöverblad med tre sittplatser. Du satt på olika platser varje gång *det måste vara olika varje gång – du markerade dem för att inte*

glömma bort, med en liten sten eller korslagda kvistar med fötterna uppdragna. Ibland var det rävspår i snön.

Det finns en trägrind och en gång som leder från kyrkogården till din egen trädgård intill. Ingen välskött trädgård, utan en enda röra av björnbärsbuskar, ormbunkar och vildblommor. Alltid grön tack vare bäcken som rinner längs den bortre tomtgränsen och vildvuxen för att det var så din mamma ville ha det.

Dina föräldrar tecknade en livförsäkring samma dag som de gifte sig. De skulle inte kunna andas utan varandra, sa hon, än mindre fortsätta försörja sig. Du ser:

Dina föräldrar, nygifta, i ett trist kontor hos en försäkringsrådgivare. Hon sitter i din pappas knä med armarna om hans hals och ler över hans axel mot mannen i kostym på andra sidan skrivbordet.

”Vi kan inte andas utan varandra”, säger hon.

Men när hon dog tog han inte ledigt länge. Han stod inte ut med att vara hemma utan henne och gick tillbaka till jobbet efter bara några dagar, tillbaka till sitt bibliotek och sina böcker. På kvällarna satt han vid köksbordet och stirrade ut i tomma intet i timmar. Han var för mager, håret för långt. Du undvek honom först. Kom hem så sent du kunde och jobbade på plantskolan tills solen gick ner. Men när du insåg att ni aldrig skulle prata om det blev det mindre jobbigt. Ni kunde sitta tillsammans långa stunder utan att säga någonting. Och sedan, till slut, reste han sig.

”Jag går och lägger mig nu.”

”God natt, pappa.”

”God natt, Claire.”

Och du hörde hans fotsteg försvinna uppför den knarrande trappan, genom den smala korridoren till hans sovrum. Deras sovrum.

När det lokala biblioteket lades ner fick han jobb på det stora inne i stan. Han lämnade huset för gott, skrev över det på dig och flyttade till en lägenhet i stan med havsutsikt. Ibland ringer han och frågar hur du mår. Säger att du borde komma och hälsa på. Det var fyra år sedan du var där sist.

Så här definieras hem:

Bostad eller fast adress. En plats för skydd och vila.

Från utsidan är ditt hus intetsägande, men det har sina regler. Man måste kliva ner ett steg när man går in i köket från ytterdörren. Man måste ducka för dörrkarmen mellan köket och det pyttelilla vardagsrummet. Man måste gå i sidled nedför den smala källartrappan. Och när man går upp till sovrummen måste man kliva på ett knarrande trappsteg för det är tre i rad som knarrar och det är för brant för att man ska kunna ta ett kliv över alla tre på en gång.

Några av rummen är mer dina än andra. Köket är ditt, det runda köksbordet är nästan täckt av dina samlingar – barkbitar, små grenar och kvistar. Småstenar, trädgårdssnäckor och frökapslar. Du har samlat dem i vaser och syltburkar, stuvat ner dem i korgar. Ibland går du igenom varje samling. Sorterar och inventerar. Om du inte ser det som fångade ditt intresse från början lägger du tillbaka dem i trädgården eller tar med dem ut i skogen. Du lämnar små knippen som försiktigt får falla sönder i sin egen takt, vittra utom synhåll.

Köket är alltså ditt, och vardagsrummet också. Det är ett litet rum med lågt i tak. Mitt emot den öppna spisen står en jättestor randig soffa och ett soffbord. Det är allt som får plats. Dina odlingsböcker och trädgårdstidningar ligger i travar under bordet och bredvid soffan. Till vänster om den öppna spisen finns en smal trädörr målad i samma gräddvita färg som väggarna. Det är dörren till trappan.

På övervåningen är det första sovrummet ditt. Det är ett litet rum med en stor säng *och alla de skamliga kassarna och förpackningarna under sängen som du helst vill glömma bort* och gräddvita väggar, gräddvita sängkläder och samma gardiner med vildblommor som du hade när du var fjorton, med namnen i kalligrafi. Fingerborgsblomma. Gullviva. Fackelblomster.

Badrummet är ditt. En tandborste. En handduk.

Det andra sovrummet, det som din mamma dog i, är fortfarande hennes. Och arbetsrummet i tillbyggnaden bakom köket tillhör fortfarande dina föräldrar, båda två.

Det är här du har din mammas brev:

I arbetsrummet, i sekretären. I en mörk trälåda, stor som en skokartong, med pärlemorinlägg i locket.

Inuti finns tjugotre brev skrivna på tjockt, oblekt papper. Du fick dem av din pappa dagen efter begravningen, inslagna i en av hennes sidensjalar.

”Mamma ville att du skulle ha dem här”, sa han, med rödkantade, uttryckslösa ögon. ”Hon började skriva så fort hon fick veta.”

Du slog ner blicken och räknade de slitna sömmarna i den mönstrade mattan. När du tittade upp igen höll han

fortfarande fram buntan, så du tog emot den.

”Hon tänkte att det kunde vara ett sätt att finnas kvar hos dig när hon inte längre fanns”, sa han.

Du kände något då. Det började i halsgropen och kröp uppför strupen. Obehag. Du bet ihop tänderna och tittade ner igen, tills du hörde din pappas tofflor hasa därifrån.

Du gick in på ditt rum och vecklade försiktigt ut sjalen. Öppnade kuverten ett efter ett och läste varje brev långsamt. Varje ord. Det fanns inga förklaringar. Inga ursäkter.

Sedan lade du undan breven och det dröjde länge innan du läste dem igen.

Så här är det när du vaknar:

Sekunderna mellan sömn och vakenhet stiger du mot ytan med drömmarna som ett tungt sänke. Drömmar om bleka, blinda undervattensdjur. Du önskar att du kunde ge sömntankarna vänligare former, skapa en plats där de stackars varelsena kunde trivas. I stället ser du på när de tränger sig fram genom det grumliga vattnet, du oroar dig över deras ömtålighet och över ålarna som gömmer sig i gyttjan med rakbladsvassa fenor.

Sekunderna mellan sömn och vakenhet stiger du, och kämpar för att vrida dig loss.

Vissa morgnar slår du upp ögonen och släpper taget om känslorna. Vissa morgnar går det inte. Du ligger kvar i sängen, ser ljuset filtreras genom gardinerna medan skräcken svävar i rummet. Du vet hur den fungerar. Den driver omkring, på jakt efter något att haka sig fast vid.

Ordboken gör dig lugnare. I ordboken är rädsla bara *en smärtsam känsla som orsakas av en förnimmelse av fara*. Där kan

den kontrolleras med små svarta bokstäver i korta rader. I ordboken sätts rädslan på plats, under *rädisland*, och får inte mer uppmärksamhet än *räka* eller *räd*. Den pressas mellan hårda pärmar.

Du pressar samman rädslan mellan vardagens skarpa konturer – när du drar åt skärpet i morgonrocken, vrider på kranen, kupar handen under strålen tills vattnet blir varmt. Du kontrollerar den genom små handlingar – när du skär en skiva bröd, sköljer en tallrik, stryker en skjorta.

När du går ut ur huset och drar igen dörren bakom dig har du på så vis hunnit göra den liten nog för att du ska kunna ta den med dig.

Du ser. Det är inga bekväma skor du har valt att gå i. Men det är just där de skaver – där de värker och påminner dig som mest om att de inte är dina – som det är lättast att lära känna mig. Och kanske blir det lättare med tiden.

